

BOGANMELDELSER

H. HERTEL: **Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Historie. I. Selskabets Historie i Tiden fra 1769—1868.** 414 S. **II. Selskabets Historie i Tiden fra 1869—1918.** 396 S. Kjøbenhavn 1919—20.

Af dette Værk udkom II Del udarbejdet af Kontorchef H. Hertel i 1919 i Selskabets Jubilæumsaar. Det var oprindelig Tanken, at Professor Dr. phil. E. Arup skulde have udarbejdet første Del, omfattende det første Hundredaar af Selskabets Historie, men da Prof. Arup maatte frasige sig Hvervet, blev ogsaa denne Del af Arbejdet overdraget Kontorchef Hertel og udført i det væsentlige efter samme Plan, som den allerede udarbejdede anden Del.

Hele Værket fremtræder da som en Helhed, og Fremstillingen samler sig om fire Tidsrum, der behandles hver for sig: Reformperioden fra Selskabets Stiftelse 1769 indtil 1809, derefter Pengeforvirringens, Statsbankerottens og Landbrugskrisens Tid fra 1809 til 1828, Opgangstiden fra 1828 til 1869 med den betydningsfulde Reformperiode efter 1848 og endelig Nutidsperioden, der indledes i 1870erne og faar sit Præg af den Udvikling, som den oversøiske Konkurrence leder det danske Landbrug ind i.

For hvert af disse Tidsafsnit berettes der udførligt og omhyggeligt om Selskabets Historie, dets indre Forhold, Præsidenter, Sekretærer og Kasserere, og dets Virksomhed

BOGANMELDELSER

H. HERTEL: **Det kgl. danske Landhusholdningsselskabs Historie. I. Selskabets Historie i Tiden fra 1769—1868.** 414 S. **II. Selskabets Historie i Tiden fra 1869—1918.** 396 S. Kjøbenhavn 1919—20.

Af dette Værk udkom II Del udarbejdet af Kontorchef H. Hertel i 1919 i Selskabets Jubilæumsaar. Det var oprindelig Tanken, at Professor Dr. phil. E. Arup skulde have udarbejdet første Del, omfattende det første Hundredaar af Selskabets Historie, men da Prof. Arup maatte frasige sig Hvervet, blev ogsaa denne Del af Arbejdet overdraget Kontorchef Hertel og udført i det væsentlige efter samme Plan, som den allerede udarbejdede anden Del.

Hele Værket fremtræder da som en Helhed, og Fremstillingen samler sig om fire Tidsrum, der behandles hver for sig: Reformperioden fra Selskabets Stiftelse 1769 indtil 1809, derefter Pengeforvirringens, Statsbankerottens og Landbrugskrisens Tid fra 1809 til 1828, Opgangstiden fra 1828 til 1869 med den betydningsfulde Reformperiode efter 1848 og endelig Nutidsperioden, der indledes i 1870erne og faar sit Præg af den Udvikling, som den oversøiske Konkurrence leder det danske Landbrug ind i.

For hvert af disse Tidsafsnit berettes der udførligt og omhyggeligt om Selskabets Historie, dets indre Forhold, Præsidenter, Sekretærer og Kasserere, og dets Virksomhed

paa de mangfoldige og med Tiderne skiftende Omraader, hvor denne har udfoldet sig.

I denne Virksomhed genspejler saa at sige hele det danske Landbrugs Udvikling sig. Det er en Beretning om, hvilke Tanker og Opgaver de fremmeligste i dansk Landbrug gennem disse halvandet hundrede Aar har syslet med og arbejdet paa Løsningen af. Thi saa betydningsfuld har Selskabets Indsats været, at der vel næppe er noget Fremskridt af Betydning, i hvert Fald i det første hundrede Aar af Selskabets Tilværelse, som det ikke har ydet virksom Hjælp og Bistand til. Ofte er Initiativet udgaaet direkte fra den Kreds af fremragende Mænd, som Selskabet bestandig har kunnet tælle blandt sine Medlemmer, Ledere og Medarbejdere, men i hvert Fald har de nye Ideers Talsmænd hos Selskabet fundet Forstaaelse og redebøn Støtte.

Det er derfor med god Grund, at der nu ristes Mindesruner over Selskabets Virksomhed. Man kunde i og for sig ønske, at dette var sket i en folkelig Bog, thi selv om det kongelige Landhusholdningsselskab har haft et vist Præg af fornem Tilbagetrukthed, saa har dets Virksomhed dog været i bedste Forstand folkelig, stadig præget af den Almensans og det Fædrelandssind, der samtidig med, at Selskabet begyndte sin Virksomhed banede Vejen for de store Landbo-reformer.

Det foreliggende Værk er imidlertid ikke en Bog, der henvender sig til de store Kredse, men en saglig Redegørelse for Landhusholdningsselskabets Liv og Gerninger gennem halvandet hundrede Aar — en Beretning for den snævrere Kreds, der ved Syslen med Landbrugets forskellige Opgaver eller ved Forbindelse med Selskabet paa Forhaand er interesseret i dets Arbejde og dets Historie. Denne Kreds vil sikkert netop finde, hvad den søger: fyldig og god Besked om Selskabets Indsats paa hvert enkelt Felt og om de Mænd, der har været Sjælen i Arbejdet.

K. J. Kristensen.